

MAGYAR IZRAELITA,

hitfelekezeti érdekű hetilap.

Kiadó tulajdonos: **Zsengeri Mór.**

Felelős szerkesztő: **Tencer Pál.**

Előfizetési feltételek:

Pesten házhozhordással, vidékre postai szét-
küldéssel.

Egész évre 6 frt. fél évre 3 frt.

Szerkesztői iroda:

Ujtér 2-dik szám, 2-ik emelet.

Kiadó hivatal:

Lipótvárosi templomtér 6 sz.

Megjelenik minden pénteken egy egész íven.

Hirdetményekért a 30 krnyi bélyegdíjon fölül
egy fél hasábos petitsor után 3 kr. számítatik.

Előfizetési felhívás

a

„MAGYAR IZRAELITA”,

hitfelekezeti érdekű hetilap

1864-iki, negyedik évfolyamára.

Midőn a „Magyar Izraelita“ **negyedik évi** pályafutására készülne, azon biztos reménnyel kecsegteti magát, hogy a t. közönség szíves pártfogását és támogatását továbbra sem vonandja meg tőle.

Szóljunk-e hosszasan irányra, célja s törekvéseiről? Ujból fejtegetjük azon megannyiszor ismételt themát, hogy hitfelekezetünk még mindig nem érte el e hazában azon álláspontot, melyre az örök igazság s a mai korszellem méltán feljogosítja? Szükséges-e újból arra utalni, hogy a „Magyar Izraelita“ hitfelekezeti érdekeinknek még mindig egyetlen nemzeti nyelven szóló tolmácsolója.

A „Magyar Izraelita“ megkezdett pályáján szokott irányban tovább haladand, s bármily rögzös és akadékos legyen is az, feladatát, a lehetőség határáig, hiven és kitartóan fogja teljesíteni.

Törekvésünk őszinteségéről és higgadságáról lapunk utolsó évfolyama is elegendően tanuskodik. Szóltunk ott, a hol szóítani hatalmunkban állott, amit pedig elmulasztánk, azt mentsék ki az idők és körülmények.

Lapunk irányra, berendezése és alakja ugyanaz marad, mely eddig volt. Tartalmáról kezeskedik azon tisztelt munkatársak névsora, kiket tavaly bemutatni szerencsénk volt, és kikhez ez idén még **Dux Adolf, Farkas Albert** és **Ormódi Bertalan** urakat volt szerencsénk megnyerni.

Lapunk tárcájában legközelebb **Dux Adolf** urnak „Frakk és dolmány közt“ című beszélyét kezdendjük meg.

Hogy lapunk szétküldése körül fenakadás ne történjék, és hogy a t. előfizetőink azt mindig pontosan megkaphassák, e lapok felelős szerkesztője, kinyert engedély után, a kiadói tisztséget is magára vállalandja, s így lapunk megjelenése és szétküldése iránt a legnagyobb pontosságot ígérhetünk.

A vidéken történt nevezetesebb eseményekről, megbízható levelezőink azonnal értesítendik a t. közönséget. A hitfelekezetünket érdeklő **külföldi** eseményeket is az eddigéhez hasonló figyelemmel kísérendjük.

Szabadjon tehát reménylenünk, hogy a t. közönség törekvésünket méltányolni, és lapunkat hathatós gyámolításában továbbra is részesíteni fogja.

Pest, december hóban. 1863.

Zsengeri Mór,

laptulajdonos és kiadó.

Tencer Pál,

felelős szerkesztő.

Előfizetési feltételek: **Pesten házhozhordással, vidékre postán küldve egész évre 6 frt, fél évre 3 frt. negyed évre 1 frt. 50 kr.**

Gyűjtőknek minden nyolc példány után egy tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (**Pest, nagyhid utca 5. sz. II. em.**) vagy **Zsengeri Mór** urhoz (lipótvárosi templomtér 6-ik szám) küldendők. Előfizethetni azonkívül minden postahivatalnál is.

Hirdetmények igen jutányos áron fogadtatnak el.

Egy igen érdekes kézirat.

Mily kegyetlenül üldözték légyen hitrokonainkat a ré-
gibb időkben, az általán tudva van; de hogy a rabbinicus
irodalom ugyanakkor nem kevésbé volt kegyetlen üldözés
tárgya, az tán nem mindenki előtt ismeretes. Hogy könyvei-
ket az inquisitorok kezei elől megmentésük, azon ötletre
jutottak, hogy saját költségükön azokat kiugazították cen-
sorok által, kiket a pápák ezen hivatalra kineveztek.

Ezen censorok többnyire kitértek (apostaták) voltak,
és kegyelmetlenül minden mondatot kitöröltek, sőt egész
iveket megsemmisítettek, melyekről feltették, hogy a ke-
resztyén tanokkal ellenkeznek. Ezen bírálók, kivált Olasz-
országban, zsinórmérték gyanánt kézikönyvet dolgoztak
ki, ezen név alatt: ספר הוּקוּק (a kijavítások könyve).
Ennek egy másolata a mantuai főrabbi kezébe jutott,
ki az Educ. Isr.-ban erről s annak eredetéről jelentést
tesz, melyből mi a következőket közöljük:

A kijavítások könyve kézikönyv a bírálók számára,
kik az inquisitiótól felhatalmaztatnak és az izraelitáktól
fizettetnek, hogy héber könyvekben kiirtsanak minden a
keresztyénséggel közvetve vagy közvetlenül ellenkező ki-
fejezéseket, minden észrevételt annak tanai felett, és a
legtávolabb célzásokat is, szóval mind azon mondatokat,
melyek talán keresztyén eszmékkel meg nem volnának
egyeztethetők, és hogy ha egyes mondatok kitörlése elég-
ségesnek nem mutatkoznék, egész lapokat, sőt ivateket is
kiszakíthassanak.

Mily barbárnak is látszassék ma nekünk ezen mód,
melyen akkor az uralkodó vallástól eltérő nézetek elné-
mittattak, mégis a 16. századbéli zsidóknak nem csekély
erőmegfeszítésükbe és nem kevés aranyukba került, hogy
vallási könyveiket ezen az uton megóvhatták a megsemmisítéstől,
és a hóhér általi felperzseltetéstől.

Ugy látszik, hogy a zsidó könyvektől való aggodás
mindig megújult, valahányszor újítási eszmék ébredtek
a keresztyénségben. V. Márton bullája, mely a hébe-
reknek megengedi „a zsidó tudományok és tárgyak“ fe-
letti könyvek tanulmányozását, azt rendeli, hogy tartó-
zkodjanak „oly héber vagy latin művek olvasása, hallga-
tása vagy tanulmányozásától, melyek ellenkeznek az ó
testamentommal, a proféták irataival vagy a catholicus
vallással.“ Ezen okirat kibocsátott néhány évvel a con-
stánci egyházi zsinat után. X. Leó-nak bullája, mely az
előbbi megerősíti, III. Pál által megújított, és a pap-
ságnak meghagyott.

Hogy a héber könyvektől elhárítsák ezen üldözést,
Róma, Velence, Bologna, Mantua, Ferrara, Modena, Reggio és Pádua
községeiből két-két követ (kiknek egyike rabbinus volt) Ferrarában
összegyűlekezett, és oitan megelőző rabbinicus és laicus bírálói-
hivatalt alapítottak mind azon héber kéziratok számára,
melyek zsidó kiadók által közzététetnének.

Hogy a tridenti egyházi zsinattól megnyerjék az
engedelmet arra nézve, miszerint az egyes héber köny-
vek megvizsgáltassanak, a helyett hogy tömegesen meg-
tiltatnának, Mantua községe, melyhez későbbben Mi-
lanó, Ferrara és Piemont csatlakozott 1586-ban
követséget küldött Rómába, mely azonban érett megfon-
tolás után Cremonában megállapodott, és mint egye-
dült követét Masserano Becsület Rómába kül-
dötte, kinek rendelkezése alá a nevezett község 10,000
scudiból álló nevezetes összeget adott. A többi követek

Cremonából, mint az utközi állomásból közlekedtek
választóikkal és Masseránóval. Ezen esztendőbe es-
nek az V. Sixtus által kiadott kedvezmények, melyek
közé tartozik a héber könyveknek megelőző bírálata, ki-
javítása, könyvcimváltozása iránti engedély, mely a tal-
mudot illetőleg találta a tiltott könyvek jegyzékében
(Index) a régi, nem az újabb kiadásokban, mert abban,
mely 1819-ben Rómában kiadott, a talmud a tiltott
könyvek közt már nem található. 1589-ben új pénzüssze-
gek határozattal arra, hogy engedelmet nyerjenek új
talmud-kiadásra, mely alkalmasint szükséges lett azon
auto-da-fé következtében, mely Bolognában 1559-ben
III. Julius bullája folytán megtartott. Hogy ezen
kiadás költségeit fedezhessék, a fenemlített községek 200
példány vételére kötelezték magukat. De ezen példányok
megvétele körüli huzgóság oly nagy volt, hogy a köny-
vek felosztása iránt bizottmányt kellett kinevezni, mint-
hogy egy egész mű minden egyesre nem jutott. Nem kell
azonban hinnünk, mintha e tartományokban a zsidók
igen számosak lettek volna. Egy hiteles okiratból, mely
a milanoi kormányzó rendeletéből 1589-ben kinyomatott,
kiviláglik, hogy Olaszországban akkor csak kevés zsidó
lakott, ugymint: Cremonában 456, Lodiban 130,
Alessandriában 103, Casalmaggióban 271,
Caravaggióban 6, és Mantuában 844.

Ugy látszik, hogy mielőtt az új kiadás megenged-
tetett volna, néhányan a talmud lefordítását kívánták
volna. De V. Sixtus úgy rendelkezett, hogy a talmud ki-
javítása a Congregazione azon tagjainak felügye-
lete alatt történjék, kik a héber nyelvet bírják, és ha va-
lamily nehézség keletkeznék, az a congregazione-nek
terjesztessék alá, a nélkül, hogy a homályos szakaszt le
kellene fordíttatni, miután ily módon a munkának se
hossza se vége nem lenne.

Hogy pedig ezen összegeket megszerezhessék, mely
ezen vállalat kivitelét fedezze, Rómának rabbinusai felső
és közép Olaszhon községeit felszólíták, hogy járulékaik-
kal ne fukarkodjanak, és ezt következőleg indokolták:
„Ha ti oly tevékenyek voltatok a készülöben levő kiüze-
tések elhárítása körül, minél inkább kell törekednetek
azon szent könyvek megőrzésére, melyek lelketek életét
teszik.

Rómában két bizottmány alakított a talmud
censurálására, melyeknek mindegyike négy keresztyén
tagból állott; az elsőben egy kitért vett részt, a másik-
ban kettő. De alig nyerték meg rendkívüli veszélylyel és
költséggel a az engedelmet a talmud és héber könyvek
megtartására, habár megsonkított alakban, midőn egy-
szerre VIII. Clemens 1592-i februárban rendeletet bo-
csátott ki, melyben a nevezett könyvek elíteltettek, és
mindenkorra megtiltattak. A római község meghívására
új küldöttségek jelentek meg. Egyébiránt ezen rendelet
érvényessége nem tartott sokáig, mint ezt az Index
prohibitorius kimutatja. 1593-i juniusban toskánai
Ferdinand a zsidóknak, kik Pisában vagy Livor-
nóban letelepedni szándékoztak, többek közt megen-
gedte, hogy mindennemű és nyelvű könyveket tarthat-
nak, ha censortól meg vannak vizsgálva. Mantua her-
cege városában és államában lakó néhány izraelitának
azon feltétel alatt engedett héber könyveket tartani, hogy
ha ezen könyvek valamelyikében gyanus hely fordulna
elő, maga a hercege azt, a nélkül hogy a gáncsos könyv
birtokosát valami módon megbüntetné, egy hónap alatt
az ország határai közül kitiltaná. Szombaton 1595. aug.

27-én a mantuai püspök héber könyvcenszorokat állított fel. A zsidókra ráparancsoltatott, hogy egy hónap alatt minden birtokukban levő héber könyvet a censorok hivatalába elhozzanak, kiket a zsidóknak becsületesen meg kellett díjazniok azért, hogy ezen könyveket megcsonkítsák, vagy mint a censorok mondták, kiigazítsák és megtisztítsák. Ezen censorok legtöbbszörre kitértek valának, és nagyon valószínű, hogy mialatt ők ezen jól fizetett munkálkodásban résztvettek, összeirták ezen kézikönyvet, melyet ספר הקוקב-nek címeztek, s melynek két másolatát Bartolucci látta Romában a n. 480. könyvről tesz említést ezen könyv, mint olyanokról, melyek kijavítottak. Az egyes helyek kijavítását tizenyolc általános szabály előzi meg. Ezen szabályok szigorú bizonyítja ezen kitértek buzgóságát, mert ők nem csak minden a keresztyénséget illető polemiát elleneznek, hanem minden nyilatkozatot is, mely a zsidóság elveire, dicsőségére és igényeire vonatkozik.

Alig mult egy pár esztendő, és a zsidó könyvek új üldözéseknek voltak kitéve. 1610. és 1617-ben már annak nyomait találjuk, midőn a mantuai zsidók több ízben a főinquisitorhoz folyamodni kényszerítették, hogy nevezzen ki javítókot, ki föl legyen hatalmazva könyvekben kijavítani a netalán bennök található hibákat, mivel nem szeretnének oly könyveket birni, melyek megtiltattak vagy a szent vallás elleni hibákkal volnának megfertőztetve. Ezek azon indokok, melyek az 1628-ki inquisitorialis határozatban felhozatnak a censor kinevezésénél mint a zsidók iránti különös kegyelem formájában. Továbbá megígértetett nekik, hogy egy egész esztendőre a házuknál tartott könyvek miatt nem fognak háborgattatni, De már 1624-ben új faggató motozások tétettek az inquisitio által. A következő század új bizonyosságait adja az inquisitorialis üldözéseknek a héber könyveket illetőleg Ferrarában, Anconában és más a pápának alávetett városokban, valamint Mantuában is, hol rabbi Salomon Basilea bebörtönöztetett, mivel nála, ki nem igazított héber könyvek találtattak. 1733-ki juniusban megbetegedvén, megengedtetett neki, hogy saját házában mint fogoly tartózkodhassék. Egy évvel később három évig tartó házfogságra íteltetett, mely egy évvel később a ghettoiban töltendő fogságra változtatott át.

Az egyszeri vizsgálat nem mindig elégséges volt egy héber könyv birtokosának megnyugtatóra. Nem kevés könyv két, három censor aláírását hordja homlokán. Én birom a zsoltár egyik commentárját Atticas Salomontól, mely megvizsgáltatott 1599, 1613, 1626, és utoljára 1674-ben Peruzatti Fülöp által, a hitszónokok rendjéből, hi aláírását a következőkkel toldja meg: „A Suprema Congregazione rendeléséből és parancsából ezennel jelentetik, hogy ha akármikor ezen könyvben a kitörlött helyek egyike ismét beirattatnék, a tettes utáni minden kérdészködés nélkül, a könyv akkori tulajdonosa 100 scudi bünpénzt fizetni köteles.“ És ez alatt írva van. Én Rubbino Jacobia a fentebire kötelezem magamat.“ Mortara M. —k —k.

A magyar bibliafordítások általában.

(Folytatás.)

Hogy bibliafordításaink jellemét közelebbről vizsgálhassuk, kogy azoknak az eredetivel való kisebb nagyobb egyezését és egymáshoz viszonyukat, nyelvezeti sajátosságait és színezetüket tisztábban felismerhessük, nagyobb szakaszok szembeállítására szükséges; mi célból ezuttal Jákób áldását választottuk. (Gen. 49).

Heltai.

Hivá Jákob az ő fiait és monda: Gyűljetek össze, hogy megjelentssem titeknek azt, a mi jövőendő időbe reátok találkozik.

Gyűljetek össze, és halljátok Jákobnak fiai, és halljátok Izraelt a ti atyátokat.

Rúben én elsőszülöttem: Te vagy én erőm, és az én első tehetségem, első az áldozásba és első a birodalomba.

Könnnyen indultál mint a víz: Nem lész feljebb való: Mert a te atyádnak ágyára hágtál, és az én ágyamat megfertőztetted a te felhágásoddal.

Simeon és Lévi atyafiak: Az ő fegyverek mordály fegyver.

Ezek tanácsokba ne jusson az én lelkem, és az én dicséretem ne legyen az ő gyűllekezetekbe: Mert az ő haragjokba megölik az embert, és az ő vakmerő bátorságokba elveszték a bikát.

Átkozott legyen az ő haragjok, miért hogy ilyen sebes, és az ő indulatjok, miért hogy igen kemény: Elosztom őket Jákobba és elszélesztem Izraelbe.

Júda: Te vagy a! Téged diesirnek a te atyádfiai: A te kezéd a te ellenségidnek nyakán léssen: Te előtited a te atyádnak fiai meghajolnak.

Júda gyermekded oroszlán: Nagyra jutottál szerelmes fiam nagy győzedelmek által: Leereszkedett és lefektűt mint a him és a nőstény oroszlán. Ki támad ellene?

A királyi pálcá Judától el nem vétetik: Sem a tanító az ő lábaitól: Mig el nem jön a Silóh; És a népek ő hozzá gyűlnek.

Ez köti az ő csitkóját a szőlőtőhöz, és az ő szamarának vehemét a nemes szőlővesszőhöz.

Károlyi.

1. Szóllitá azért Jákób az ő fiait és monda: Gyűljetek ide, és megjelentssem ti néktek, a mi következőendőt rátok az utolsó időben.

2. Gyűljetek-egybe, és halljátok Jákobnak fiai, halljátok, mondok, Izraelt, a ti atyátoakat.

3. Rúben, én első-szülöttem, te én erősségem, és az én erőmnek első, sengéje, ki méltósággal és katalommal első voltál volna.

4. De mivelhogy hajlandó voltál, mint a víz: nem lésszesz első: mert te atyádnak ágyára hágtál, akkor megfertőztetted azt az én ágyamat, fel-hágván arra. (A Visolyi kiadásban: Mert a te atyádnak ágyára hágtál, és az én ágyamat megfertőztetted.)

5. Simeon és Lévi atyafiak álnokságnak fegyvere volt az ő szerződés a Sékhemitákkal.

6. Ez ő titkos tanácsokban részes ne légy én lelkem, és az ő gyűllekezetekkel ne egyesüljön az én ditsősségem; mert az ő busultokban megölték a férjfiakat, és az ő indulatjok szerint elronták a várost.

7. Átkozott az ő haragjok; mert vakmerő volt, és az ő bűnsülások; mert kegyetlen volt: annakokáért el-osztom őket a Jákób maradéki között, és elszélesztem az Izrael maradéki között.

8. Te Júda, tégedet tisztelnek a te atyádfiai, a te kezéd léssen a te ellenségidnek nyakon, a te atyádnak fiai meghajolnak te előtited.

9. Mint a gyermekded oroszlán a Júda, a gyakorta való diadalomnak általa, felnevelkedel szerelmes fiam: mikor lehajól és lefekszik, mint a him oroszlán, és mint a nőstény oroszlán, kiesoda költi fel őtet?

10. Nem vétetik el Judától a birodalom, és a törvény tevő az ő maradékjától, mig nem eljő a Messiás, és sok népek gyűlnek ő hozzája.

11. Köti az ő szamarát a szőlő-tőhöz, és az ő szamarának vehmét a nemes szőlőtőhöz: az ő

Az ő az ő ruháját borba mossa meg, és palástját a szőlő főnek vérébe.

Az ő szemei pirosbak a bornál, és az ő fogai fejbek a tejnél.

Zebulon a tengernek kifogó helyén lakozik, és a hajónak álló helyek mellett, és kiterjed mind Sidonig.

Isakhar csontos számár leszen és letelepedik kéthátár között.

És látá a nyugodalmat, hogy jó volna, és azt a földet, hogy gyönyörűséges: De az ő vállait meghajtotta terehvitelre és adóadó szolgává lett.

Dán ítélő leszen az ő népe között mind Izraelnek egyéb nemzetsége.

Dán kégyó leszen az uton és áspis az ösvényen, és a lónak sarkát marja, hogy a rajta ülő hátra essék.

Uram a te szabadtásodat várom.

Gád felfegyverköztetvén a hadat viseli, és ismét visszahozza.

Assertől jő az ő kövér kenyere: És ő a királyoknak kedvesekét ad.

Naftali hamar szarvas, és szép beszédű.

Joseph nevedik: Nevedik mint egy forrás mellett: A leányok idestova járnak a birodalomba.

És noha a lövők megharagítják, és ellene vlnak, és háborgatják:

De azért az ő ije épen marad, és az ő karjainak kezei erősek a Jakobba vala hatalmasnak kezei által: Innen támadott Pásztor és Kő Izraelbe.

A te atyádnak Istenétől vagy a te segítségéd és a mindenhatótól áldottattál te meg áldással onnan felyül az égből, áldással az alatt való mélységből, emlőnek és méhnek áldásával.

A te atyádnak áldási nagyobbak az én atyáimnak áldásinál, e világi magasságoknak kívánások szerint, és jöjjenek Jozsefnek fejére és a Nazareosnak tetejére, az ő atyafiai között.

Benjámín, ragadozó farkas: Reggel ragadományt eszik és estve a zsákmányt osztja.

ruháját mossa a borban, és az ő öltözetit a szőlőnek levében.

12. Az ő szemei pirossak lesznek a bor miatta, és az ő fogai fejbek a tejnek miatta.

13. A Zebulon a tenger partján lakozik, és leszen a hajónak ki-kötő helye az ő lakása és az ő határa leszen mSidonind városig.

14. Issákhár, olyan mint az erős számár, ki a hátára vetett kettős terh alatt fekszik.

15. Mert látván, hogy jó dolog a nyugodalom, és hogy az ő földje kies, meg-hajtja hátát a terh hordozásra, és adófizető leszen.

16. A Dán ítélője leszen a népnek, mint akármely az Izrael nemzetségi között.

17. Leszen a Dán olyan, mint a mérges kigyó az úton, és az áspis az ösvényen, melly megmarja a lónak farkát, hogy a rajta ülő ember hátra essék.

18. A te szabadtásod várom az Úrnak segítségét.

19. Az ellenség sereggel háborgatja a Gád nemzetségét; de végezetre ő diadalmas leszen.

20. Az Asernek kenyere kövér leszen, és ő ad gyönyörűséges gyümölcsöket a Királyoknak.

21. Naftali olyan leszen, mint a ki-botsátott szarvas és ékes beszédű leszen.

22. A József olyan, mint a termő ág, mint a forrás víz mellett való termő-ág, sőt mint két ágak, mellyeknek mindenike a kő falnak magasságát felhaladja.

23. Jóllehet keserűséggel illették, és lövöldözték őtet, jóllehet gytlölték őtet a lövöldözők.

24. Mindazáltal az ő kezivének ereje által meg-maradt és meg-erősödtek az ő kezeinek karjai, a Jákób erős Istenének keze által, annak okáért lett az Izraelnek pásztora és köve.

25. A te atyádnak erős Istene által, mondom, hogy vagy a te meg-áldott, és a mindenható, ki meg-áldott tégedet mennyei áldásokkal ott fenn, és itt alatt való földi áldásokkal, emlőnek és méhnek áldásával.

26. A te atyádnak áldási (mellyek erősebbek az én atyáimnak áldásoknál) mind örökké legyenek Józsefnek fején, és az ő atyafiai között választatottnak tetején.

27. A Benjámín olyan lé-azén, mint a ragadozó farkas reggel ragadományt eszik, és estve zsákmányt oszt.

Hivá (szólitá) pedig Jákob az ő fiait, és monda nekik: Gytljetekek egybe, hogy megjelentsem, a mik reátok következnek (hogy hirdessem meg a mi ti reátok következendő) az utolsó napokban.

2. Gytljetekek egybe és halljatok Jákob (Jácobnak) fiai, halljatok Izraelt a (ti) atyátokat.

3. Rúben az én elsőszülöttem, te én erősségem, és a faj dalomnak kezdeti (és kezdete az én fájdalomnak): elsőbb az ajándékokban, nagyobb a birodalomban (Főlebb lettél volna az ajándékokkal, nagyobb a birodalommal.)

4. Kiöntetél mint a víz, ne nevedjél: mert az atyád ágyára hágtál (mert felhágtál az te atyádnak ágyára,) és megferteztetted az ő ágyát (leppelét.)

5. Simeon és Lévi atyafiai, hamisságnak hadakozó edényi.

6. Az ő tanácsokba ne jöj-jön (menjen) az én lelkem, és az ő gytljezetekben ne légyen az én diesőségem: mert dühösségekben (az ő haragiokban) meg-ölték a férfait, és az ő akarat-jok szerint megásták (elrontot-ták) a fajt.

7. Átkozott az ő dühösségek (az ő haragjok) mert vakmerő: és az ő boszorkodások, mert kemény: elosztom őket Jákobban (a Jákobba,) és el-szélesztem őket Israelben (Israelbe.)

8. Juda téged diesérni fognak (tégedet diesérnek) a te atyádfiai, a te kezéd (leszen) a te ellenségidnek nyakokon, imádni fognak téged (imádnak tégedet) az (a te) atyádnak fiai.

8. Oroszlának kölyke (Gyermekedet oroszlán) Júda: a praedára felmentél (édes) fiam: megnyugodván lefeküdtél mint az oroszlán, és mint a nőstény oroszlán, ki (kiesoda) költi fel őtet?

10. El nem vétetik a fejedelmi (királyi) pálea Judából, és a fejedelem az ő ágyékából, mig nem eljő a ki elküldetik, és ő leszen a nemzetségek várása.

11. A szőlőhez kötvén az ő vehmét (köti a szőlőkerthez csitkóját), és a szőlőtőhöz, ő édes fiam, az ő nőstény szamarát: Megmossa borában (az ő hosszú) ruháját, és a szőlőnek vérében az ő palástját.

12. Szebbek az ő szemei a bornál, és az ő fogai fejbek a tejnél (és az ő fogai a tejnél fejbek).

1. Szólitá azért Jákob az ő fiait, és monda: Gytllyetekek őszve, és meg-jelentem tinéktek, a mi következik reátok a napok utollyán.

2. Gytllyetekek egybe, és halljátok meg Jácobnak fiai, és halgassatok Izraelre a ti atyá-tokra.

3. Rúben, én első-szülöttem vagy te, én erősségem, és az én erőmnek eleje, méltósággal és hatalommal felső.

3. Álhatatlansággal olyat vóltál mint a víz, nem leszedt felső, mert a te atyádnak ágyára hágtál, s akkor megferteztetted; az én ágyamra hágtál!

5. Simon és Lévi atyafiai, erőszakítétnak eszközei az ő szerződésekben.

6. Az ő titkos tanácsokban ne menny őh én lelkem, és az ő gytljezetekkel ne edgyestilly őh én ditsőségem! mert ő haragjokban meg-ölték a férfait, és az ő akaratjok szerint el-szakaszták az őkröket.

7. Átkozott az ő haragjok mert kegyetlen vólt, és az ő bú súlások, mert kemény vólt, el osztom őket a Jákobban, és el szélesztem őket az Israelben.

8. Te Júda! tégedet ditsérnek a te atyádfiai, a te kezéd leszen a te ellenségidnek nyakokon: meg-hajolnak te előtted a te atyádnak fiai.

9. Oroszlán kölyök a Júda a predából jöttél-fel fiam: le hajol, fekszik mint az oroszlán és mint a fene oroszlán, kitsoda költi-fel őtet?

10. Nem távozik-el a királyi páltza Judától, és a törvénytűző az ő lábai között, mig nem el-jő a Siló, és ő hozzája sok népek gytlnek.

11. Köti a szőlő-tőhöz az ő szamarát, és a nemes szőlő-tőhöz az ő szamarának vehmét; meg-mossa borban az ő ruháját, és a szőlőnek levében az ő öltözetit.

12. Pirossak lesznek az ő szemei a bortól, és fejbek az ő fogai, a tejtől.

*) A kézirati eltéréseket rövidség okáért és hogy annál jobban kitérjenek, zárjelek közé szedtettem.

13. Zebulon a tenger partján lakik (a tengernek partján lakozik) és a hajóknak állásával elér (mind) Sidonig.

14. Issachar erős számár a határok között letelepedvén (Issachar, mint az erős számár az határok között fekszik.)

15. Látá a nyugodalmat, hogy jó volna; és a földet hogy jeles jó: és meghajtá vállát a hordásra (az hordozásra,) és lón adókkal szolgáló (és adó fizető lón.)

16. Dán, megítéli az ő népét, mint más nemzetiség is Izraelben (mint akármely az Izrael nemzetségek között.)

17. Dán, kigyó légyen az úton, szarvas kigyó az ösvényen, megmarván (megmarja) a lónak körmeit, hogy hátra essék a rajta ülő.

18. A te szabaditódat várom (megvárom) Uram.

19. Gád felövedzve harcolt elötte, és felövedzik hátra (Gád ki ellen felkészülve hadakozik az ellenség, és ő diadalmas leszen hátul.)

20. Aser, zsiros (kövér) az ő kenyere, és gyönyörűségeket ad a királyoknak.

21. Naftali, kibocsátott szarvas, és szépségnek szózatit adván (és a szépségnek beszédit szólja.)

22. Felnevekedő fiu a József, felnevekedő fiu és ékes te kintettl, a leányok futosnak a köfalon.

23. De megkeserítették őtet és feddődtek (háborgattanak ő vele) és irigykedtek (irigyketteknek ő) reá a nyilasok.

24. Erősen tilt az ő kezija (De erősen megmaradt az ő kezija,) és megoldattanak az ő karjainak és kezeinek köteli a Jákob hatalmasának (hatalmas mas Istenének) kezei által: onét pásztor jött ki, Izraelnek köve (annak okáért pásztora lőtt Izraelnek és köve.)

25. Az atyád Istene (A te atyádnak Istene) leszen (az) te segítőd (segítőd,) és a mindenható megáld téged feylül az égnek áldásával, (és) az alatt fekvő (való) mélységnek áldásával, emléknék és anyaméheknek (méhnek) áldásával.

26. Az atyád áldás áldág-erősítették az ő atyáinaki mesival (A te atyádnak áldási feylülhaladják az ő atyáinak áldásit): miglen eljöne az örökévaló halmoknak kívánsága: (azok) legyenek a József fején; és a (Nazaraeusnak) tetején az ő atyafiai között.

27. Benjámín ragadozó farkas, reggel praedát eszik és estve ragadományokat (zsákmányokat) oszt.

13. A Zebulon a tengereknek rév-parttyán lakozik, és ő eszen az hajóknak ki-kötő heye, és az ő határa Sidonig.

14. Az Issachar, tsontoszámár, ki fekszik a kettős tereh között.

15. És látván a nyugodalmat hogy jó, és a földet hogy kies, meghajtya hátát a tereh hordozásra, és adó-fizető leszen.

16. A Dán, megítéli az ő népét, mint Izrael nemzetségeinek edgyike.

17. Leszen a Dán kigyó az úton, s ugró kigyó az ösvényen, melly megmarja a lónak farkát, hogy a rajta-ülő ember hátra essék.

18. A te szabadításodra várom a Jehovát!

19. A Gádot, sereg fogja háborgatni; de ő is sereget háborgat végezetre.

20. Az Áserből, kövér leszen az ő kenyere, és ő ad királyi gyönyörűségeket.

21. A Naftali, el-eleresztett nőstény szarvas, melly ad ékes beszédeket.

22. Termékenyág a József termékeny ág a forrás mellett ágazatinak mindenike felmegyen a kö-falra.

23. Jöllehet keserűséggel illeték őtet, és lővöldözték, jöllehet gyűlöltek őtet a nyilasok.

24. Mindazáltal megmaradt erejében az ő kézi, ev és meg erősödtenek az ő kezeinek karjai, a Jákob Erőssének kezeitől; s onnan lett az Izraelnek pásztora és köve.

25. A te atyádnak Istenétől, a ki téged segéll, és a mindenhatótl, ki meg áldott tégedet mennyei áldásokkal ott fenn, itt alatt való mélységbeli áldásokkal, emléknék és méheknek áldásával.

26. A te atyádnak áldási, (mellyek erősbe az én szüleimnek áldásinál) e világ halmainak végeig: a Józsefnek fején; és az ő atyafiai között válasz-tatottnak tetején.

27. A Benjámín, ragadozó farkas, reggel ragadományt eszik, és estve zsákmányt oszt.

Bloch-Ballagi.

1. És szólítá Jákob az ő fiait és mondá: gyűljetek össze, hogy megjelentsem ti nektek, a mi rátok következendő az idők folytán.

2. Gyűlekezzetek egybe és hallgassatok, Jákob fiai: hallgassatok Izraelre, a ti atyátokra.

3. Ruben, te első szülöttem vagy, erőm, tehetségem zsenége: elsőség méltóságban, elsőség hatalomban.

4. De hogy felbuzdultál, mint a víz: elsőbbség ne legyen; mert atyád ágyára hágtál; akkor azt megfertőztetted! fekhelyemre hágtott!

5. Simeon és Lévi, testvérek: erőszak eszközei az ő fegyverek.

6. Tanácsokba ne jusson én lelkem, gyűlekezetükkel ne egyesüljön én díszem: mert büsultokban megölték a férfit, s kénytkben megbéníták az őkröt.

7. Átkozott az ő haragjuk, mert erőszakos, s az ő büsuluk, mert kegyetlen: elosztatom őket Jákobban, elszélesztem őket Izraelben.

8. Júda! téged dícsőitnek atyád fiai, kezéd ellenségeid nyakán lesz: és meghajolnak előtted atyádnak fiai.

9. Oroszlánkölyök Júda — ragadozástól emelkedtél fel, fiam: térdre ereszkedik, lefekszik mint az oroszlán, mint a nőstény oroszlán, ki költi fel őt?

10. El nem múlik a kormányvessző Júdától, s a vezérbot lábai közül: valameddig Silóhra járnak, s neki engedelmeskednek a népek.

11. Szőlőtőhöz köti vehét, nemes venyigéhez a számárit: borban mossa ruháját, a szőlő piros nedvében öltözetét.

12. Szemei pirosak a bortól, fogai fehérek a tejtől.

13. Zebulon a tenger partján lakozik, a hajók kikötőinél, s egyik széle Sidonig ér.

14. Izsachar erős csontu számár; elnyujtódik a cserények közt.

15. És látván a nyugodalmat, hogy jó, és a földet, hogy gyönyört: meghajtya vállát a teherhordozásra, s szakmányos munkatévővé lesz.

16. Dán döntő itélettel van népe közt mint Izrael nemzetségeinek akármelyike.

17. Leszen Dán kigyó az úton, szarvas kigyó az ösvényen: mely a ló sarkát megmarja, hogy a rajtálló hátraessék.

18. A te szabadításodra várom, Jehova!

Tárkányi.

1. Eléhvivá pedig Jákob az ő fiait, és mondá nekik: Gyűljetek egybe, hogy megjelentsem nektek, a mi rátok következni fognak a jövő napokban.

2. Gyűljetek egybe, és halljátok, Jákob fiai, halljátok atyátokat, Izraelt.

3. Rúben, elsőszülöttem! te én erősségem, és fájdalommal kezdete, első az ajándékokban, nagyobb a hatalomra néve,

4. szétfolysz mint a víz, nem fogsz növekedni; mert atyád fekvőhelyére léptél, és megfertőztetted az ő ágyát.

5. Simeon és Lévi testvérek, gonoszság harcos eszközei.

6. Tanácskozásukba ne menjen az én lelkem, és gyűlekezetükben ne legyen az én dícsőségem: mert dühösségükben megölték a férfiat, és önkényükben a falat aláásták.

7. Átkozott az ő dühösségek, mert vakmerő; és boszankodások, mert kemény; elosztom őket Jákobban és elszélesztem őket Izraelben.

8. Júda! téged dícsőitnek atyád fiai; a te kezéd ellenségeid nyakán lesz, és meghajolnak előtted atyádnak fiai.

9. Júda, ifju oroszlán; ragadományra kelsz, fiam! s nyugodni lefekszel, mint az oroszlán és mint a nőstényoroszlán, ki költi fel őt?

10. El nem vétetik a fejedelmi pálea Júdától, és a vezér az ő ágyékából, mig nem eljö, a ki elküldetik, s ő leszen az, kire a nemzetek várakoznak.

11. Oh fiam! ő a szőlőtőhöz köti vehét, és a szőlőtőhöz nőstényszamarát. Ruháját borban mossa meg, és palástját a szőlő vérében.

12. Szemei szebbek a bortól, és fogai fehérebbek a tejnél.

13. Zebulon a tenger partján lakik, és a hajók kikötőhelyén, elérvén Sidonig.

14. Issachar erős számár, mely a határok között fekszik.

14. Látván, hogy jó a nyugalom, és földé legjobb meghajtya vállát a teherhordásra, és adófizető leszen.

16. Dán itélni fogja népét, mint más nemzetség Izraelben;

17. Dán kigyó lesz az úton, szarvas kigyó az ösvényen, megmarván a ló körmeit, hogy a rajtálló hátraessék.

18. A te szabadításodat várom, Uram!

19. Gád, sereg sarkallja, majd ő van annak sarkában.

20. Aserről: kövér az ő élelme, királyi csemegéket szolgált.

21. Naftali terebély tölgyfa, mely gyönyörű sudarakat hajt.

22. Termékeny hajtás József, termékeny hajtás forrás lett.

23. Keserítik, lövöldözik: és háborgatják az ijasok.

24. De szilárdul marad az ő íve, megerősödnek kezeinek karjai: annak keze által, ki Já-

19. Gád felővezve harcol előtte, és háta mögött is védelmelesz.

20. Aser kövér kenyérrel él, és csemegéket ad a királyoknak.

21. Naftali, kiszabadult szarvas, és kellemes szöveghez értő.

21. Növekedő fiú József, növekedő fiú és ékes tekintetű; a leányok futóztak a kőfalon.

23. De megkeserítették őt, és pörlíttek és irigykedtek rá a nyilasok.

24. Azonban az Erősre volt helyezve az ő kézive, és karjainak s kezeinek kötelei megol-

kób ereje, onnan hol pásztor, kőszirte Izraelnek.

25. Atyád Istenőtől, ki segéljen; a mindenhatótól ki téged áldjon meg, mennyei áldásokkal felül, a mélység áldásával, mely alant terül, emlőknek és méhnek áldásával.

26. Atyád áldásai túltesznek az ős bércek áldásin, az ősvilág halmainak kellemein; József fejére szálljanak, a fivérek jelesbikének tetejére.

27. Benjámín ragadozó farkas, reggel ragadományt eszik, és este zsákmányt oszt.

dattak Jákob Hatalmasának kezei által, így támadt a pásztor, Izraelnek alapköve.

25. Atyád Istene leszen segítőd és a mindenható megáld téged onnan felülről az ég áldásaival, alant a mélység áldásaival, az emlők és anyaméh áldásaival.

26. Atyád áldásai felülhaladják az ő atyáinak áldásait, miglen eljő az örök halmok óhaj-tása: szálljanak azok József fejére a nazareus fejötetejére atyáinak között.

27. Benjamin ragadozó farkas, reggel zsákmányt eszik, és este ragadományokat oszt.

(Folyt. köv.)

TÁRCA.

Hol épüljön a templom?

(A midras után.)

Nagy gond epezti Izrael királyát
S szerez neki álmatlan éjeket:
Hová építse az Isten házát;
Fog-e találni — s hol méltó helyet?
Már nem hiányzik semmi; sem cedrusfa
Sem szinarany, s az építészek ott
Paranosra várnak csak, szent hévvel vágyva
Építeni Istennek templomot.

Éjféltre jár és Salamon még ébren
S gondtól ütötte a szabadba megy;
Szendén bolyong a hold a tiszta égen
Eztstben fénylik a dús völgyés hegy;
Ünnepet túl már, nyugszik a természet,
Nyujtotta már áldását gazdagon,
Bor és olaj tölti be a pincéket,
Gabnával megrakott mező s halom.

S a mint megyen a bölcs király csodálva
Előre néz egyszerre és megáll,
Két férfit lát, kik kévékkel megrakva
Haladtak a hold fény sugaránál;
Egyik kelet, nyugat felől a másik
Sebes léptekkel cél felé siet,
S egyszerre mind a ketten
A rét közepére elértenek.

„Testvérem te!” s egymás karjaiba dőlnek
És ölelkeznek hosszas — szóval,
Oly néma hallgatagság volt ez, melynek
Csodás s bájos zengzesti hangja van.
Még egy ölelkezés, „s te voltál testvér,
Ki estenként lakomhoz eljövél,

Tiz kévét hozván, miket ott letettél“
Mindegyiküknek ajka így beszél.

A fejedelem bámulva nézi őket
És kérdi mit jelentsen e beszéd,
Mért ez ölelkezés? s a csendes éjet
Mért háborgatják járva szerteszt?
„Bátyámmal itt“ szolt a fiatalabbik
„Együtt kapók atyánk kis birtokát,
S műveltük szorgosan, tudván, hogy Isten
A szorgalomnak csak ő áldást ad.

„De látd király! im itten testvéremnek
Van felesége, sok a gyermeke.
— Lakói hü, atyai, jó szívének —
Neveléstükre rámegy mindene;
Én — gondolám — magam vagyok, kevésre
Van csak szükségem, viszek hát neki
Titkon tiz kévét, úgy hogy ne ismerje,
Ne is gyanítsa azt, a ki teszi.“

„De bár egymásután háromszor éjjel
Ezt megtévém, de mind haszontalan,
Midőn fölbredék az éj tüntével,
Látám, a kéve mind pajtámba' van.
Most már negyedszer, hogy azt megkísértem,
És mely csoda! kivel találkozom?
Tiz kévét visz lakom felé testvérem
Mi végre és mi célra nem tudom.“ —

„Szivem kedveltje, szeretett ösém te!
— Szól az idősbik — én is ugy tevék
Mint te, jótékony szivedet ismerve,
Mely csak magáról nem gondoskodik.
Jól tudtam, hogy kezéd és szived nyitva
Azoknak, kik segélyért esdenek,
Neved dicsérik a szegény, az árva
S az általad fölvidult özvegyek.“

„Jól tudtam ezt s tiz kévével megrakvs
Ma már negyedszer házadhoz menék,
Mert bár háromszor elvívém pajtádba,
Midőn megnéztem reggel, a kévék
A hol előbb, megint csak ott valának;
De ime most tudom már az okát,
Benned birom az ég, dicső Urának
Leggazdagabb, legdúsabb áldását “ —

És ismét egymásnak karjába dőlnek
És ölekeznek hosszas szótalan;
De a király nagy gondjai megszüntnek.
A hely im itten föltalálva van.
„Itt e helyen épüljön Isten háza!
A testvérszeretet megszentelé,
Foganatos lesz majd szívtünk imájs,
Ha innen száll az égi trón elé.“

„Itt e helyen épüljön Isten háza!
Nincsen méltóbb helye, nem is lehet;
A nép között fog lakni a Sechináh,
Zsámolya lesz a testvér szeretet.
Itt e helyen épüljön Isten háza!
Sa ház a szeretet laka lesz,
A szeretetnek Istene Jehova
Háza nem is épülhet más helyen!“ —

K o h n J á k ó.

Könyvismertetés.

(Abc- és olvasókönyv, izraelita elemi iskolák számára.)

Azok után, miket az elemi neveltetésről szak- és nem szak-
férfiak százszorosan is már elmondottak, fölöttén meddő dolog
volna, ha a szóban levő könyvecskének tüzetesebb bírálgatásába
ereszkednénk. Ennek folytán ezuttal csak néhány jelentősebb hi-
bának registrálására szorítkozhatunk, melyeket fentebbi köny-
vecskének ez évi kiadásában találtunk: 23. gyakorlat, 25. lapon:
„A s z e n t e k e t tisztelni szabad is, illő is, hasznos is. A s z e n t e k
képeit is tiszteld.“ 34. gyakorlat, 35. lap. „A s e r t é s t
meghizlaljuk és belőle húst és szalonát kapunk.“ 13.
olvasmány, 57. gy. „A f i u pedig garasait és a mit kenyeréből és
szalonájából szájától elhuzott, minden s z o m b a t o n h i -
ven elvitte atyjának.“ 25. olv. 67. lap. „Ezen férfit sz á l e z i
szent Ferenc volt. 24. olv. 68. lap. Istennek legkivált v a -
s á r n a p k e l l s z o l g á l n u n k . 69. lap. „D e a v a s á r n a p e n y é m
lesz.“ Milyen zavarba hozzák az ilyen mondatok a tanítót, azt
minden szakértő tudja. Hogy jeles tanfőrfiaink, kik iskolaköny-
veink javításában már annyit fáradoztak, ezen hibákat még meg
nem rótták és nem javították volna, azt semmiképen hinni nem
akarjuk. Valljon hol rejlik tehát ezen becsempészett bibáknak
oka? — Reménylünk, hogy a legközelebbi kiadásra nézve szerény
figyelmeztetésünk nem fog pusztába elhangzani.

K l e i n S a l a m o n,
tanító Veszprémben.

Adatok a magyarhoni izraeliták történe- téhez.

III.

(Vége.)

Nem hagyhatjuk említés nélkül azon zsinatot sem, mely
Brett S á m u e l angol missionarius szerint ez időn tartott.
Brett az által, hogy e zsinat tartását költötte, vagy a megté-
ritendő zsidókra akart hatni, vagy annak köpenye alatt, hogy a
catholicismus ellen zsidó-concilium tartását állította, az angol egy-
ház érdekében kívánt sikra szállani. *) Brett elbeszélése sze-
rint tehát az 1650. év october 12-ik napjára Agedába (N a g y -
I d a **) Abauj megyében háromszáz rabbi, közöttük pharizeusok
és szadducausok, a világ minden részéből összegyűlt, hogy az
írás szerint vizsgálják, valljon a messiás megjött-e már, vagy vár-
ják-e még ezután?

A gyűlés elnöke volt Zakhariás, Levi törzséből. Az üléshez
csak azok bocsáttak, kik Izrael törzséből való származásukat
okmányokkal tudták bebizonyítani; a tárgyalások maguk héber nyel-
ven folytak. A zsinat 8 napig tartott és 6 catholicus pap közbe-
jötté által lett megszakasztva a nélkül, hogy véghatározatot hoz-
tak volna.

A zsinat meszeszertisége úgy az állítólagos főtényből, mint a
mellékkörülményekből is kitűnik. Meszeszert a származás okmá-
nyilag való kimutatása, mielőtt a zsidó középkor alig ismer. Mese-
szert a héber nyelven való tárgyalás, mielőtt a misna befejezése
óta a zsidók között soha elő nem fordult. Nevetséges a szaddu-
causok felemlítése a 17-ik század közepén, miután ezek a 2-ik
templom feldulatása után a történet színhelyéről csakhamar nyom
nélkül eltűntek.

A zsidó viszonyokban való merő tudatlanságról tanuskodik
azon állítás, hogy „a pharizeusok felekezetéből is jelen voltak né-
hányan“ miután köztudomásilag valamennyi rabbi, s így — a k a -
r a i t á k k i v é t e l é v e l — a középkori zsidók is a pharizeusok
irányt követték.

Zakhariás nevű hirneves rabbi az időn nem élt és a Brett
által elbeszélte vitatkozásnak rabbik között soha helye nem le-
hetett.

A magyar történetirők a zsinatról ép oly keveset tudnak,
mint a zsidók; rabbinicus művekben annak sehol semmi nyoma nin-
cesen, sőt Brettnek egyik kortársa, a jeles M a n a s s e b e n
Izrael az elbeszélést megjelenése után rövid időre koholtnak
nyilvánította.

Magyarországon az állítólagos zsinat csak 1795-ben lett
köztudomású, mely évben az „U r a n i a“ nevű magyar folyóirat
Brett elbeszélését kivonatilag ismertette és közölte. ***) Azóta
az több földirati és statistikai tankönyvbe felvétellett ****) és Ma-
gyarhon keresztyén tudósai között általános hitelre talált.

A zsinat részleteire különben adandó alkalommal újból viz-
szatérünk, hogy azt történeti szempontból bonékes alá vegyük.

Rosenberg Izidor.

*) Die Rabb'erversammlung. d. J. 1650 von Selig Cassel,
Berlin 1845.

**) E mezővárosban vélték Brett „Agedáját“ feltalálni, mind-
addig, míg Brett elbeszélését történeti eseménynek tartották.
Egyébiránt Nagy Idán 1650-ben még nem létezett zsidó község
és így a helység is alig volt alkalmas rabbigyűlés tartására.

****) Német fordításban is megjelent dr. P e r h o f e r pápai
orvos által az „Allg. Z. d. J.“ 1838 évi folyamában

*****) Fényes „Magyarországnak stb. mostani állapotja
III. 27. l.

LEVELEZÉSEK.

Nagy-Körös, dec. 10.

A helybeli izr. tanító-képezde igen örvedetes haladást tesz. Dacára rövid fenállásának már is több jeles tanítót képezett ki, s az utóbbi napokban is többen tettek le magán vizsgálatot, kik közül néhány országos, mások egyszerű tanítói bizonyítványt nyertek.

Ugy látszik tehát, hogy az illető pesti képezdész urak harsanó dobpörgés és riadó trombitahang által hiába igyekeznek a világot elstüketíteni, mert dacára ezen urak bő szavatoságának, a helyb. tanító-képezde, valamint a pécsi is, tömegesen látogatattik, és jeles erővel lévén ellátva, igen szép virágzásnak indul.

Mult héten, nemeskeblű előljárónk indítványára, több 100 frtnál gyjtetett össze a szegények és inség szenvedőknek kegyérre, és fával való ellátására; el nem mulaszthatjuk, hogy a szenvedő emberiség nevében az illető adakozó uraknak ezért legbensőbb köszönetünket ne szavazzuk. ○.

Vegyes hírek.

Lapunk mai számához mellékelt előfizetési felhívásunkat olvasóinknak szives figyelmébe ajánljuk.

== (Liberalismus.) Hiteles forrásból halljuk a következő érdekes történetet. Egyik ismert nevű földbirtokos terjedelmes jószágát haszonbérbe adja tíz évre egy izraelita hazánkfiaának; azonban a szerződési okmányokat helyben elkészíteni nem lehetvén, a földbirtokosnak e végből még Pestre kell utaznia. Összetalálkozik e közben a földbirtokos hazánk legelső liberalis férfával, és barátságosan közli vele, hogy mi járatban van. D. ur elszörnyűködik, és a haza jólétére hivatkozva kéri a földbirtokost, ne valósítsa ezen szándékát, mert az egész ország zsidó kézre jut, amint jutottak már az Eszterházy stb. birtokok. D. ur, ezt tudjuk, hazánkban ellenállhatlan, a magyar földesur tehát mit tehet egyebet, minthogy szavát másítsa, és jószágát 4000 ft. évi veszteséggel keresztyén bérlőnek adja. A haza így — ez igaz — meg van mentve, de hát D. ur liberalismusa is?

== (Ismét liberalismus.) Az „Üstökös“ szemére lobbantja az „Izraelita-Magyar-Egylet“ nek, hogy a magyar hirlapoktól tiszteletpéldányokat fogad el; — azaz helyesebben, hogy e hirlapokra elő nem fizet. — Az „Üstökös“ szerkesztősége szerint, ilyen egyletnek természetesen nem is lehet más feladata, valamint hogy a zsidó hazafiasságának sem lehet más próbája, mint hogy egy pár hirlapra előfizessen.

== (Utánzásra méltó szép tett.) A „Szegedi Híradó“ dec. 16-iki számában következőt olvasunk: „Az inség a közel Szőregh helységben is nagy mérvben mutatkozik. E hó 14-én a község előljárói a felett tanácskoztak, hogy mimódon nyujtsanak segélyt az éhezőknek. Ezt meghallván helybeli lakos A u s l ä n d e r S i m o n, aki Szőregh közelében nagyobb területű földet bir, fiát azononnal Szőreghre küldé, s kinyilatkoztatta általa, hogy 4 héten át minden szombaton 30 családnak 1 nagy kenyéret, 1 font szalonnát, 2 itce héjás főzeléket, és egy fél meszely söt adományoz. Minden községnek husz ily embert s az inség kevésbé lesz érezhető.“

== F. hó 19-én esti 5¹/₂ órakor az „Izr. M. Egylet“ben tartandó felolvasás alkalmával, D e u t s c h H e n r i k ur „A zsidó nép hajdan és jelenkori nyelvéről“ tartandó értekezést.]

* Keleti Gyula urnak „Roma és Jerusálem“ című, sajtó alatt levő regényét, melyről e lapokban minap említés tétetett, mint halljuk, a sajtóhatóság lefoglalta.

= Bölcseki Adolf ur, menyegzője alkalmából a bibliai pénzalapra 25 frtot ajándékozott.

— (Közgyűlés.) A honi izraeliták közt mesterségeket és földmívelést előmozdító egylet ez évi közgyűlését december hó 27-én délutáni 3 órakor az izr. hitközség tülstermében fogja tartani. Tárgyak az alapszabályok értelmében: Jelentés az egylet állapotáról és kezeléséről, az egylet céljait előmozdító javaslatok és a bizottmány választása.

Pest, december hóban 1863.

Kern Jakab,
egyleti igazgató.

— (Elszöktetés.) Multkor a „Presse“ a hivatalos „Lemberger Zeitung“ után azon hirt hozta, miszerint „m. hó 28-án a lembergi benedictinus nőzárdában több izraelita nagy zenebonát idézett elő, igyekeztvén egy 19 éves izr. hajadont, ki önkaratjából akarta a keresztséget felvenni, erőszakosan onnan elragadni. A rendőri hatóság közbejött a zavarnak véget vetett.“ E jegyzet felvilágosításául nevezett lapnak L e m b e r g b ő l következőt írnak: Egy helybeli izraelita leány, kinek életkora, okiratos bizonyosságok szerint, 16 évre terjed, állítólag szántsándékkal és itt tüzetesebben meg nem fejthető okokból a fentebbi nőzárdába ment, azon szándékát jelentvén ki, hogy magát megkereszteltetni ohajtáná. A szülők s a helybeli zsidóság részéről, magából értendő, minden elkövetett, csak hogy a leányt ebbeli szándékáról lebirják, s mindenekelőtt, hogy szülői házához visszavezessék. Fáradozásai azonban, sőt a helybeli rabbi, Löwenstein urnak ez ügyben az érseknél tett lépései sikertelenül maradtak, s a keresztelés napja már meg volt határozva. Ennek előestéjén a keresztelendőnek szülei, két nővére, Löwenstein rabbi, ur és még sok más izraelita a zárdába mentek, és kívántak a leánynyal beszélgetni, miután, mint hallották, a leány szüleihez visszakivánczik. A kérelmezőknek ez ohajtását teljesítették, de csak úgy, hogy az illető izr. leány rácsokat mögött állt. Midőn tehát ezen keresztül rokonainak kezét nyujtotta volna, ezek megragadták és szorosan tartották. Löwenstein a két nővérnek segítségére sietett, s a leány szájából azon nyilatkozatot vette, hogy szülei házához visszakivánczik, mi a rabbi urat arra indította, hogy a leánynak a zárdából való elbocsáttatását határozottan követelje. A zárdá elnökasszonya ezt csak feltélesen akarta megengedni, s miután az izraeliták attól tartottak, hogy a leányt, mihelyt elbocsátják, tán más gondolatokra fogják birni, még csak annál szorosabban tartották, mi által az ellenfél ellenkezése folytán oly jelenet fejlődött, mely a rendőrség elszólításával végződött. Ez meg is jelent, de csak akkor, midőn a leány szüleinek már feltétlenül át volt adva, s a zárdát már odahagyni készült, mire eltávolítása minden ellenállás nélkül megtörtént. Az illető izraeliták ellen, miul ballom, a törvényszéknél kereset indítottat.

— (Sir Montefiore Mőzes), Guedala H., Sampson Sámuel és dr. Hadtgin urak kíséretében, a külföldi hivatal irataival ellátva, mi küldetésének nyilvános jellemet kölesönöz, Doverből Cadixba utazott, hogy Madridban kegyelmet eszközöljön ki a Marokkóban fogságra vetett zsidók részére. Innen Gibraltárba szándékozik, hol a kormányzó parancsára egy hajó készen fogadandja, öt Tangerbe szállítandó. Tetnant, és ha lehetséges lesz, Fezet is meg fogja látogatni, hogy a császárnál tisztelegessen.

(I. Chr.)

* Igazítás. Mult számunkban közlött m. szalkai levél alatt, N e u m a n n F e r e n c ur neve, mint e levél írójéé, tévedésből kimaradt.